

LUD

Jedynе pismo polskie w Brazylii wychodzące dwa razy na tydzień.

Wydawca i Redaktor: Książk Jan Pałka

PRENUMERATA: W Brazylii 10\$000 z góry, 11\$000 z dołu, półroczna 6\$000; za przesyłką osobną, nie we wspólnych paczkach, dopłaca się 3\$000; w Argentynie 6 pezów; w Europie 3 dolary; w Ameryce Północnej 2\$50 dolary; w Urugwaju 3 pezy urugwajskie.

Adres Redakcji „Ludu”: Kurytyba — Aven. Dr. Jayme Reis 115
Adres dla listów: Kurytyba — Caixa Postal 155 Paraná, Brasil

OGŁOSZENIA drobne do 3 cm. wysokości przez jeden łam: do 3 razy należy przysłać 5\$000. — Ogłoszenia płaci się zawsze z góry, inaczej nie umieszcza się. Ogłoszenia można płacić znaczkami pocztowymi.

„O POVO“ -- Jornal polono bisemanal

Cena numeru 200 rejsów

W KURYTYBIE do nabycia w sklepach pp. Domańskiego, Krzyżanowskiego, Kubisa, Majewskiego, w księgarni Dr Rydygiera

Ataki na katolickie społeczeństwo polskie

„Naród katolicki pozwalający się deprawować, doczeka się w tej lub innej formie masonskich okrucieństw Meksyku i bolszewickich okropności. Nie wykluczam od tego żadnego kraju nie wykluczam Polski...”

Pełne siły i powagi te słowa, wypowiedziane na ostatnim Zjeździe Katolickim w Poznaniu przez Prymasa Polski ks. kardynała Hlonda, podyktowane były obawą o wiarę katolicką w narodzie polskim.

Idzie bowiem w obecnej chwili przez cały świat wzmożony napór ruchu wrogiego kościołowi. Nie chodzi tu — zaznacza ks. Prymas — o codzienny spór między dobrem a złem, ani o odpadanie niektórych członków od kościoła, a szukających zadowolenia w heretży i sekiularstwie; dziś walka toczy się o całość przyszłości chrześcijaństwa. Walka ta najpierw jest skryta, podstępna, lecz skoro wrogowie wiary katolickiej poczują się na siłach, występują z całą gwałtownością, jak to niedawno mogliśmy widzieć w Meksyku, a obecnie jeszcze patrzymy na nią w Rosji.

Zaczyna się od pochlebstwa, przechodzi do tolerowania, pochwały i obrony występków ludzkich, wdziera się do rodzin, ażeby rozluźnić węzły małżeńskie, osłabić powagę rodziców, wciska się do szkół, ażeby usunąć naukę religii, paucierz, wychowanie katolickie, przechodzi do organizacji, rzucając wszędzie hasła masonskie, oklepamy „postępek”, wolność sumienia, propagując wyuzdane mody, złą prasę, tańce i t. d.

W Polsce — jak to wyraźnie stwierdza ks. Prymas — jeszcze lat temu kilka, zdawało się nam, że od tego nas sama tradycja ustrzeże, a dzisiaj z bólem serca stwierdziliśmy, że i do nas te prądy dotarły, że pracują narazie ostrożniej i

zocha, ale gdy tylko zdobędą władzę i będą miały za sobą większość, wystąpią otwarcie i bezwzględnie.

Bo ważny tylko parę punktów programowych tej walki, przytoczonych przez ks. Prymasa. Walka z nauką religii w szkołach: czyżemy nie mieli niedawno uchwalonego w Sejmie wniosku nagłego przeciw obowiązki nauki religii?

To znów, upośledzenia szkół prowadzonych przez zakonnice, tak, że dopiero protesty społeczeństwa muszą występować w obronie zasłużonych dla ludności polskiej szkół zakonnych.

Ataki na szkoły już nie tylko katolickie, ale nawet katolickie docierają i na wychództwo, bo nie tak rzadko można spotkać choćby w prasie polskiej w Brazylii twierdzenia, jakoby szkoła zakonna czy katolicka nie spełniała swego zadania na kolonii polskiej. Dziwne to że naprzykład masonska Franoja obawiają się szkół zakonnych w kraju, uznaje pracę szkolną księży i zakonnic poza granicami kraju za najlepszą i mocno je popiera, finansowo, gdy tymczasem polskim „katolikom” wydają się one niedoskonałą, niższej stojącą od świeckich.

Ale idźmy dalej. Ogromna większość narodu polskiego jest katolicka z dziać i prądziada, a mimo to rozmaici sekiararze znajdują mocne poparcie w Polsce.

Często bezkarnie uchodzą szkalowanie wiary katolickiej, ataki przeciw moralności chrześcijańskiej rozmaitych żydów Tuwimów i jemu podobnych.

Dlatego też naród polski, tak w kraju jak i na obczyźnie powinien zdawać sobie sprawę z tego ataku wrogów wiary katolickiej i powinien obmyśleć środki obrony swych skarbów duchowych.

liczna, — to dwie nader przykre a poważne sprzeczności. I należałoby się jak najpoważniej z nimi liczyć, gdyby powyższe wyroki „ojców” emigracyjnych były samą żywą prawdą. Że jednak nią nie były i nie są, to tego dowodzi choćby poniższy wyjątek z rozmowy ministra spraw wewnętrznych Sławów — Sładkowskiego z przedstawicielem Kół żydowskiego, posłem Ickiem Izaakiem Grünbaumem, na posiedzeniu komisji budżetowej sejm. Z przypomnienia ministra uroczynionego posłowi „wybranego ludu” wynika, że, jak kiedy i jak dla kogo, w „przeludnionej” Polsce znajduje się i to nawet dużo miejsca.

Oto ów wyjątek: „Przypominam panu Grünbaumowi, że dwa lata temu w styczniu, na pograniczu wschodnim, setki tysięcy żydów nie miało obywatelstwa i władze według przepisów, mogły ich wydalic z granic bolszewickiej. Rząd Piłsudskiego załatwił jednak 1,600,000 podań o prawo obywatelstwa polskiego, w tem

600,000 żydowskich, których papiery nie zawsze były w porządku. I poseł Grünbaum ma odwagę oszukiwać społeczeństwo żydowskie, że rząd nie nie zrobił!”

A więc ta „za mała”, ta „przeludniona” Polska mogła przyjąć, tak sobie za jednym zamachem, aż milion sześćset tysięcy nieobywateli polskich, w tej liczbie sześćset tysięcy samych żydów, choć ich „papiery nie zawsze były w porządku”. To też nie dziwne, że po takim wspaniałym gwieście polskiego rządu w stronę oduzoziemców, coraz nowe zastępy polaków widzą się z muszone, przy całym porządku swych papierów, udawać się w międzypokładach cudzych okrętów, na „podbój” Brazylii.

Co począć! Widocznie stoimy w obliczu nowej wędrowki narodów. Polskim zaś „wyrwi-dębom” przypaść zaszczytny udział stawiania się ozołową kolumną zdobywczego pochodu „wybranego ludu”.

St. Benradt.

Wiadomości z Polski

OTWARCIE SEJMU.

W ubiegły czwartek odbyło się pierwsze posiedzenie Sejmu. Otwarciu dokonał marszałek Sejmu p. Daszyński. Posiedzenie odbyło się wbrew przewidywaniom, spokojnie.

Marszałek Sejmu w swej przemowie po złożeniu uznania armii polskiej, zaznaczył jednak, że żaden kraj cywilizowany nie pozwala na mieszanie się wojska w sprawy polityczne. Następnie przedstawił, że dwa zadania ma do spełnienia Sejm: zażegnać kryzys gospodarczy i rewizję Konstytucji. Mowę swą zakończył wspomnieniem pamięci Clemenceau.

Po mowie marszałka Sejmu minister Skarbu przedłożył sprawozdanie budżetowe w obecności prezydenta rady ministrów i ministra Handlu i Przemysłu.

UZNANIE CZŁONKÓW MIĘDZYNARODOWEJ KONFERENCJI KOLEI DLA POLSKI.

W październiku odbyła się w Warszawie Międzynarodowa Konferencja Kolei Żelaznych. W zjeździe brało udział około 400 delegatów różnych państw.

Sfery polskie zrobiły wszystko, ażeby konferencje przygoto-wać jak najlepiej, oraz przyjąo delegatów jak najserdeczniej.

Widocznie obcy delegaci byli ujęci gościnnością polską, ponieważ po powrocie do swych krajów ezuli się w obowiązku podziękować Polsce za miłe przyjęcie. I tak delegaci londyńscy nadesłali do Mini-

sterstwa Komunikacji pismo pergaminowe, podpisane przez reprezentantów wszystkich dy-rekcyj ko lejowych w Anglii z podziękowaniem i życzeniami serdecznymi dla Polski. Podobne podziękowania nadesłali delegaci niemieccy i szwajcarscy.

ZWYCIĘSTWO JEŹDZÓW POLSKICH W AMERYCE.

Kawalerzyści polscy poraz trzeci wygrali najważniejszą nagrodę na dorocznych konkursach hipicznych w Madison Square Garden, a mianowicie nagrody International Military Trophy.

Punktacja przedstawia się jak następuje: Polacy 2 i pół punktów, Włosi 6 i pół, Stany Zjednoczone 8 punktów, Irlandja 18 i pół Kanada 20 punktów. Olbrzymi Madison Square Garden wypełniony był po brzegi 20-tysięcznym tłumem publiczności, która owacyjnie oklaskiwała polskich jeźdźców. Ambasador włoski i dowódca garnizonu w New Yorku złożyli posłowi Filipowiczowi życzenia. Poseł Filipowicz zaprosił drużynę polską do Waszyngtonu, gdzie na jej cześć poselstwo polskie wydało bal.

350.000 SADZONEK W JEDNYM POWIECIE.

Sejmik zawierciański, posiadający w powiecie około 6.000 ha nieużytków, rozwinął planową akcję ich zalesiania. O rozmiarach akcji sejmikowej dosadnie świadczy ilość zasadzonych w ciągu ostatniego roku sadzonek, obejmująca około miliona sadzonek sosny,

300.000 sadzonek wikliny, oraz 50.000 brzozy.

100 TYSIĘCY DOLARÓW ZA BIBLIĘ PRZECHOWYWANĄ W PEŁLINIE.

W kapitule katedralnej w Pelplinie (na Pomorzu) znajduje się rzadki egzemplarz Biblii Gutenberga. Jak dowiadujemy się, do kapituły tej zwrócono się z zagranicy z propozycją sorzedania Biblii za cenę 100.000 dolarów. Gdyby sprzedaż doszła do skutku, sumę tę zużytkowanoby na odnowienie Katedry.

LITWA NAWIĄŻE STOSUNKI GOSPODARZE Z POLSKĄ.

W Kownie pod przewodnictwem prezydenta Litwy Smetony, odbyła się wielka narada z udziałem wybitnych przedstawicieli rządu i wojskowości, w obecności ministra spraw zagranicznych d-ra Zau-niusa, w sprawie dalszego stanowiska Litwy wobec Polski.

Po dłuższej i bardzo ożywionej dyskusji większością głosów przyjęto uchwałę treści następującej:

„Jakkolwiek zasadniczo stosunek Litwy wobec Polski pozostaje bez zmiany, a zwłaszcza Litwa nie może wyrzec się pretensyj do Wilna, mimo to zebrani uważają za konieczne wyalenie sposobu współżycia sąsiedzkiego z Polską, przynajmniej w dziedzinie ekonomicznej. W tym celu niezbędne jest nawiązanie stosunków handlowych z Polską.”

Rezolucję tą zgłosił i popierał premier Tubalis, który jest równocześnie ministrem skarbu.

W Związku z tą uchwałą należy w najbliższym czasie oczekiwać inicjatyw ze strony rządu litewskiego, co do podjęcia rokowań handlowych z Polską.

POD LWOWEM ODKOPANO NOSOROŻCA.

Jak już donosiliśmy, w jednej z kopali wosku ziemnego w Staruni w okolicy Lwowa, odkryto przed kilku tygodniami dobrze zachowanego nosorożca którego wiek, jak sądzą uczeni, sięgać może epoki lodowców. Nosorożec leży na głębokości około 60 metrów w złożach ozokerytu, co tłumaczy bardzo dobry stan cieleśki i skóry zwierzęcia. W bezpośrednim sąsiedztwie nosorożca znaleziono skamieliny roślin z okresu lodowcowego. Okaz niezwykły, jedyny z dotychczas odkrytych wywieziony ma być do Krakowa, celem dokonania szczegółowych badań naukowych. Długość korpusu nosorożca przekracza 3 metrów. Wedle przypuszczeń, nosorożec leży w tem miejscu prawdopodobnie około stu tysięcy lat.

Kto jeszcze nie zamówił KALENDARZA „LUDU”, niech nie zwleka z zamówieniem bo zbliża się szybko Nowy Rok.

Nowa wędrowka narodów?

Niema prawie jednego numeru w którymby tutaj polskie pisma nie zanotowały nowego transportu polskiego ludzkiego towaru do Brazylii. „Przeludniona” Polska, wysyłając w międzypokładach okrętowych za morze coraz to nowe zastępy swych „wyrwi-dębów”, ma na celu, jak to nam podszepują, a nawet nieraz i głośno podpowiadają różni dalekowidzcy emigracyjni „poszerzenie swych granic”, a przedewszystkiem „uregulowa-

nie nadmiaru — naturalnego przyrostu swej ludności”. I któż z nas nie był zmuszony często-gęsto wysłuchać podobnych sakramentalnych oświadczeń różnych „ojców” emigracyjnych, jak: „Trudno, część polskiego narodu wynieść się z kraju musi, bo Polska za mała, wszystkich swych dzieci nie wyżywi. Jak nie wyjadą do Brazylii to pójda do grobu!”

Rzeczywiście — Matka — Polska „za mała”, jej dziatwa „za

W szkole w Treze de Maio

Może już zaczęła się wakacja, kiedy te słowa dostaną się do „Ludu”. Ale zapewne z przyjemnością odczytajcie numer „Ludu” z opisem tak rodzice jak i dzieci.

Po misji w Treze de Maio, Rio de Janeiro i Hortenoi, przyjeżdżamy z propozycją p. Muszyńskiego. W szkole jest 52 dzieci polskich i innych narodowości. Jest to jedyna szkoła w miejscowości. Przeglądamy zeszyty ładnie zapisane i czysto utrzymane, tak zeszyty dyktatowe jak i rachunkowe Włodzimierza Kempa, Rozalii Magajewskiej, Karoliny Hajdukówny, Salim Zill (turek), Jana Sołęślewskiego, Jana Kufmińskiego, Leokadii Urbanówny, Władawa Nendzusiaka, Oli Rudnickiej, Antoniego Rosa, Leokadii Miotkowskiej, Antoniego Magajewskiego, Adelwiny Zill, Aldomiro Castilhos (syna sub-intendenta), Feliksa Mustifagi i t. d.

Religię pytał Ksiądz Proboszcz. Dzieci bardzo dobrze odpowiadały. Czytanie polskie poszło wszystkim ładnie a szczególnie dobrze 8-letnia Leokadia Miotkowska, czytała o Jadwidze i Jagielle.

Po Portugalsku czytała dobrze i płynnie Adelwina Zill ustep „O castor”.

Geografii umieją dzieci stosunkowo dużo.

Ale widać, że najwięcej radości sprawiają dzieciom rachunki. A trzeba przyznać, że p. profesor Muszyński stawia dzieciom wcale trudne zadania, ale praktyczne i zajmujące. Umiał tyle zawiązać w wpióć i tak je wprawić, że rozwiązują zadania rachunkowe z łatwością.

śoią. P. Profesor stawia pytanie: Kolonista sprzedał kupcowi 13 worków pszenicy po 23 milów. U tegoż kupca kupił kolonista 23 metry płótna po 2\$600. Ile się należy kolonista? — Chwila zupełnej ciszy. Wszystkie dzieci rachują na tabliczkach. Po krótkiej chwili rachunek gotowy. Dzieci przynoszą swoje tabliczki i pokazują wynik rachunków. Najprędzej wyrachowali: Karolina Hajdukówna, Leokadia Urbanówna, Władawa Nendzusiak, Feliks Mustifaga, Rozalia Magajewska, Salim Zill, Olga Rudnicka, Stanisław Bednarski, Leopoldyna Odorczykówna, Antoni Odorczyk.

Niektóre dzieci mają bardzo daleko do szkoły a jeżdżą tak pilnie, że nie opuszczają ani jednej godziny. Antonina Włochówna ma aż 8 kilometrów, ale zawsze przychodzi punktualnie do szkoły. Takich pilnych dzieci jest więcej. Widzicie, dzieci, jak to wszystko dobrze pamiętamy.

Nam, Misjonarzom, prawdziwa przyjemność sprawiała ta godzina spędzona wśród dzieci w Treze de Maio. To też p. profesorowi wyraziliśmy szczerą wdzięczność za trudny, jakże sobie zadaje a dzieciom uznanie za wielką pilność w nauce.

Dziś, kiedy przypominamy sobie misje odprawione i lekcje w szkole, przesyłamy rodzicom serdeczne pozdrowienia i słowa zachęty, aby tak dalej dbali o religijne wychowanie dzieci w i o szkole, bo od tego cała przyszłość zależy.

X. Szymbor, misjonarz.

Wszyscy świadkowie tej sceny przypisują to cudowne ocalenie Elzy Krieger opiece św. Teresy od Dzieciątka Jezus.

Maranhão.

WYBORY.

W stanie Maranhão odbyły się wybory na prezydenta stanu. Według dotychczasowego wyniku 37 007 głosów otrzymał kandydat José Pires Sexto.

Minas Geraes.

STRYCHNINĘ PODANO ARCYBISKUPOWI PRZY ŚNIADANIU.

Kilka dni temu ks. Arcybiskup z Bello Horizonte, spożywając śniadanie, zauważył, że chleb i masło mają jakiś gorzki smak. Po pewnym czasie tak Arcybiskup jak i jego sekretarz, który również spożył śniadanie poczuł straszne bóle żołądka. Sprobowany lekarz rozpoznał oznaki zatrucia, a poddany analizie chemicznej chleb i masło wykazały, że znajdowała się w nich domieszka strychniny.

Otrutych zdłoga wyratować. Policja przeprowadziła śledztwo, które jednak nie wykryło sprawców. Niektóre zaś dzienniki, lecące za sensację podały ogólną wiadomość, jakoby lacyś dwaj księża chcieli otruć arcybiskupa (!)

Na skutek tych sensacyjnych wiadomości sekretarzał arcybiskupi informuje, że ks. Arcybiskup nie chowa podejrzenia przeciwko żadnej osobie, i prosi prasę, ażeby zechciała wstrzymać się od jakichkolwiek komentarzy dopóki nie udowodni się winy.

Iskierki z całego świata.

Sowiecki rząd żąda wydania byłego sowieckiego ambasadora Besedowskiego, który wydał na światło dzienne machinacje bolszewickie.

— Anglia podjęła stosunki dyplomatyczne z Sowiecami.

— W Wiedniu aresztowano na gorącym uczynku bandę, która chciała z grobowca u Kapucynów wykraść trumnę ze zwłokami syna Napoleona i odsprzedać partii bonapartystów we Francji.

— W Londynie zaginęło w obecnym roku 1 000 kobiet.

— Rząd belgijski znajduje się w trudnościach, grożących mu rozbięciem, z powodu kwestii językowej. Chodzi tu o równo uprawnienie języka flamandzkiego.

— Senator W. J. Harris przedłożył senatowi amerykańskiemu wniosek o uchwalenie nowych 24 milionów dolarów na zwalczanie propagandy alkoholowej.

— W pobliżu Leningradu władze sowieckie aresztowały dwa zagraniczne okręty, trudniące się przemycaaniem alkoholu.

— Liczba ofiar wybuchów gazów w kopalniach Stanów Zjednoczonych w roku statystycznym 1928-29 wyniosła 189 osób, w poprzednim zaś 342.

— W Moskwie zakończył się olbrzymi proces przeciw 129 urzędnikom przedsiębiorstwa finansowego w Astrachanie 14 oskarżonych skazano na śmierć, 108 na kary więzienne, a 7 zwolniono.

— W całym świecie jest 3 miliony ludzi ociemniałych.

— Przemysłowiec rzymski, Spinelli, ofiarował Papieżowi 20 maszyn do szycia dla różnych dobroczynnych zakładów.

— W roku 1930 w Antwerpii

w czasie Wszechświatowej Wystawy odbędzie się wielki międzynarodowy Kongres Liturgiczny.

— W Rosji bolszewickiej tydzień składa się z pięciu dni, nazwanych: Marks, Lenin, Trzecia Międzynarodówka, Industrializacja i Komuna.

— Z powodu nieszczęśliwych wypadków więcej ginie mężczyzn, niż kobiet, naprzykład w Prusach w ciągu ostatniego roku mężczyźni umarli 295 000, a kobiety 256 000.

— Koło wybrzeży hiszpańskich burza morską rozbiła na strzępy francuski okręt „Severy”. Wraz z okrętem poszło na dno 18 ludzi załogi.

— Rząd Stanów Zjednoczonych zaprotestował przeciw dekretowi wydanemu przez Mussoliniego, według którego wszyscy Amerykanie włoskiego pochodzenia obowiązani są do służby w wojsku włoskim

Masz rodzinę, a nie wiesz, że dla brazylijskich rodzin polskich drukuje się bardzo piękny, ilustrowany miesięcznik „Przyjaciel Rodziny”. Prenumerata roczna wynosi tylko 3\$000. — Adresuj: „Przyjaciel Rodziny”, Caixa postal 156, Curitiba, Parana.

Telegramy

— (Warszawa 5 grudnia). Otwarcie Sejmu odbyło się spokojnie.

— Opozycyjne stronnictwa polityczne postawiły wniosek uchwalenia „votum” nieufności rządowi. Wniosek uchwalono 246 głosami, przeciwko 120 głosom.

— (Warszawa 10 grudnia). Gabinet ministerjalny podał się do dymisji.

— Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej przyjął dymisję całego gabinetu.

— Grupa posłów współpracując z rządem, odbyła zebranie. Poseł pułk. Stawek oświadczył, iż należy znaleźć rozwiązanie zadawalnijące z obecnej sytuacji politycznej.

— We Lwowie komuniści urządzili demonstrację przed konsulem Stanów Zjednoczonych, oraz powybijali okna w gmachu konsularnym na znak protestu przeciwko mieszaniu się Stanów Zjednoczonych do nieporozumień chińsko-sowieckich. Policja dokonała licznych aresztowań.

— Sejm odrzucił wniosek bloku współpracującego z rządem w sprawie wyznaczenia komisji mającej zbadać zajścia w Sejmie w dniu 31 października.

— Bank Polski zniżył stopę dyskontową z 9 na 8 i pół proc. i listy zasławne z 10 na 9 i pół proc.

— Z Berlina donoszą jakoby do Gdańska przyszedł z Francji transport 75 tanków przeznaczonych dla Polski.

— Światowej stawy muzyk, Paderewski poddany był operacji ślepej kieszki. Obecnie po operacji Paderewski czuje się zdrowo.

— Wojenna Marynarka Polska otrzymała dwie łodzie podwodne „Żbik” i „Ryś” oraz dwa kontrtorpedowce „Wicher” i „Burza”, zostały wykonane we Francji.

— Na Śląsku Niemieckim rozpoczął się sąd przeciwko hrabiemu Stolberg oskarżonemu o zamordowanie swego ojca.

— W Anglii, Francji i Portugalji gwałtowne burze wyrządziły ogromne szkody materialne.

P. P. Agenci zamawiajcie „Kalendarz Ludu”, bo upływa ostatni czas. Przy większych zamówieniach dajemy 20 proc. apustu.

Komunikat

Konsulat R. P. w Kurytybie podaje do wiadomości, iż nadeszła lista wylosowanych książeczek Pocztowej Kasy Oszczędności, serii „W”, podczas losowania w dniu 30 października 1929 roku, i jako takich, podlegających wypłacie gotówkowej.

Osoby zainteresowane mogą się zgłaszać do Konsulatu bądź osobiście, (od godz. 8 i pół do 12), bądź też listownie, celem stwierdzenia, czy książeczki ich zostały wylosowane.

W wypadku zapytań pisemnych, NALEŻY DOŁĄCZYĆ \$500 w znaczkach pocztowych, w przeciwnym bowiem razie Konsulat zapytanie pozostawi bez odpowiedzi.

Konsul Rzeczyp. Polskiej Kazimierz Downarowicz

„Oświata”

Wpłaty członkowskie na rok 1929 uiszczyć:

Stowarzyszenie „Róża” Kuk Barbara 18\$, Stowarzyszenie „Róża” Górna Paulina 16\$, Stowarzyszenie „Róża” Domachowska Franc. 17\$, Stowarzyszenie „Róża” Mikosz Stanisław 18\$, Stowarzyszenie „Róża” Choiński Władysława 18\$, Stowarzyszenie „Róża” Dunajski Franciszek 18\$, Stowarzyszenie Dzieci Marji z Abraches 20\$, Stowarzyszenie Matek Chrześcijańskich 2\$, Siła Jan 6\$, Soczek Stanisław 6\$, Stolarski Michał 6\$, Skiba Józef 6\$, Skudlarek Bolesław 10\$, Skakon Honorata 6\$, Starosta Bronisława 6\$, Ks. Trzebiatowski 6\$, Tytarczyk Jan 7\$, Tokarski Michał 6\$, Tokarska Katarzyna 6\$, Tartuski Władysław 9\$, Tomaszewski Grzegorz 6\$, Trawińska Olga 6\$, Towarzystwo Kaz. Promyka 8\$, Two. Św. Jana Kantego 30\$, Two. Królowej Jadwigi 40\$, Two. Szkoły Polskiej w Rodos 12\$, Two. Św. Sebastjana 14\$, Two. Kościuszki Łęczęność i Zgoda 45\$, Wachowicz Józef 7\$, Wańtuch Marja 6\$, Ks. Zygmunt Jan 6\$, Zawliński Józef 6\$.

Do „Oświaty” nadeszły nowe książki:

Jotajko, Poradnik dla chórow amatorskich 2\$500
Wojnarowicz, Nauczenie robot z drewna 3\$000
Ozdoby choinkowe 2\$500
Dzwonki. Gry i zabawy z muzyką 6\$500
Wzorowy sekretarz obejmujący 300 sposobów pisania listów 9\$000
Porzyńska, Moja Wółka, pięknie ilustrowana dla dzieci, opraw. 10\$000

Kłopoteczki się, co kupić swojej rodzinie, krewnym i znajomym na „gwiazdkę”. Zamów im „Lud”, albo kalendarz „Ludu” lub też „Przyjaciela Rodziny”.

Dając Ci dobre pismo do ręki będą Ci wdzięczni na zawsze.

Buczewski Tytymon ma do odebrania w Redakcji „Ludu” list z Polski.

Wesoły kącik.

MA SŁUSZNOŚĆ.
Ojciec do syna: — Karolku, przynieś no drabinkę! Chcę posunąć zegar, idźcie o dwie minuty wcześniej. Karolku: — Na co się to zda! Zanim wrócę z drabina, to dwie minuty już dawno upłynę.

POGODZENIE.
— Ciagle jeszcze gniewasz się z Jankiem, Piotrusiu?
— Nie, tatusiu, pogodził się już dawno. Przecie przez całą pauzę boksowaliśmy się dzisiaj.

NASZE DZIECI.
— Mamo, ja nie chcę jechać na wieś — wola córeczka — ja wola zostać w Warszawie.
— Trzeba to zrobić dla zdrowia, moje dziecko; tam czystsze i zdrowsze powietrze.
— To dla czego nie budują miast na wsi, mamusiu?

ŚWIETNY INTERES. robi ten kto kupi Zakład Fryzjerski z osobnym gabinetem dla pań, dobrze prosperujący w centrum miasta. Właściciel sprzedaje to za bardzo niską cenę z powodu wyjazdu do Europy.
Informacje w „Ludzie” od godziny 8—11 i od 1—5.

Najlepsza Szwela Handlowa Rua Comendador Araujo N 276

Z Brazyliji

NOWA LINJA MORSKA POMIĘDZY BRAZYLJĄ A PORTUGALJĄ.

Portugalska Kompanja Okrętowa stworzyła nową linię morską pomiędzy portami brazylijskimi a portugalskimi.

Na pierwszym okręcie „Nyasas” spuszczone na morze po otwarciu linii, 1 132 emigrantów portugalskich udało się do Brazyliji.

FAŁSZYWE 200\$000.

Przy kupowaniu biletów kolejowych na wielu stacjach brazylijskich kłuku podróźnych usiłowało zapłacić banknotami fałszywymi na 200\$000.

Radzimy więc naszym czytelnikom, ażeby byli ostrożnymi w przyjmowaniu papierowych 200\$, bo zapewne oszuści będą chcieli i przy innej okazji placić sfa-brykowanymi przez siebie pieniądźmi.

Paraná.

DWÓCH BRAZYLJAN W SPRZECZCE RANIŁO ŚMIERTELNIE PRZYPADKIEM POLAKA.

Ubiegłej niedzieli około 5-tej wieczorem w kolonji Antonio Prado pokłóciło się w wendzie Piotra Barcica dwóch brazylijan. Od gwałtownych słów przeszli do broni palnej.

Jeden z kłócących się brazylijan zranił śmiertelnie polaka Leona Pucha zamieszkałego na tejże kolonji. Strzał nie był wymierzony celowo, lecz przypadkiem tylko zranił Pucha. Natychmiast śmiertelnie rzanego odwieziono do lekarza do Kurytyby. Pomoc jednak była daremna, bo rany zmarł wkrótce.

KURYTYBA

POŚWIĘCENIE PAWILONU SZPITALNEGO.

Ubiegłej niedzieli Ks. Arcybiskup João Braga w obecności Prezydenta Stanu p. dr. Affonso Camargo poświęcił nowy pawilon w „Santa Casa de Misericordia”.

ZJAZD NIEMIECKICH ROLNIKÓW W KURYTYBIE.

Z inicjatywy niemieckiego

konsulatu odbędzie się w dniach 2 3 i 4 stycznia 1930 r. zjazd niemieckich rolników w Paranie.

W związku ze zjazdem rząd stanowy udzielił 50 biletów pierwszej klasy na bezpłatny przejazd rolników na zjazd.

Santa Catharina.

CHCIELI WIĘCEJ RADOŚCI A SPOTKAŁ ICH SMUTEK.

W kolonji Luiz Alvez zdarzył się nieszczęśliwy wypadek, który winien być nauką dla innych. Podczas uroczystości weselnej Ricarda Spezera puszczano dla uświetnienia chwili i wzbudzenia radości ognie sztuczne.

Nieszczęśliwym trafem, jedna rakietka niezapalona spadła na kark pana młodego i dopiero na jego szyi eksplodowała. Skutki były straszne, bo wybuch rakiety pokaleczył ciężko nowożeńców.

Rio de Janeiro.

CUDEM URATOWANA Z FAŁ MORSKICH.

Dzienniki w Rio podają ciekawą fakt. Na plaży Copacabana w Rio, Eliza Krieger, narodowości szwajcarskiej z zawodu guwernantka, kapiała się rano w morzu.

W chwili gdy zbyt daleko zapłynęła na morze, nadpłynęły wzburzone fale morskie. Wnet wyzerpały się siły pływaczki i począł wołać o pomoc. Niestety na brzegu nie było żadnego dobrego pływaka, któryby poszedł z pomocą tonającej.

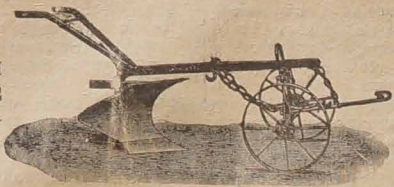
Eliza Krieger walczyła o statkiem się i nowe wielkie fale groziły jej pewną zgubą.

Widząc to jej towarzyska Silwina Costa padła na kolana, wzniosła ręce do nieba i wezwała pomocy św. Teresy od Dzieciątka Jezus.

Tymczasem groźne i spienione fale porwały Elize Krieger i wszyscy sądzili, że pochłonęły ją balwany morskie.

Jakież było zdziwienie patrzących się ludzi, gdy spostrzegli jak jedna z największych fal uniosła ciało nieprzytomnej już pływaczki i osadziła na brzegu.

Koloniści
DOŚWIADCZENI
W ROLNICTWIE
UŻYWAJĄ TYLKO
MASZYN OD
FIRMY:

Casa Hackradt
CURITYBA, Rua 15 de Novembro 502.

CAIXA POSTAL 420.

Restauracja Guanabara

Rua Barão do Rio Branco 378,
naprzeciw Pałacu Prezydenta.
Dobre i smaczne obiady i kolacje według życzenia klientów. Godziennie pierwszorzędną pieczywo. Zawsze świeży szops Adriatica.

Wł. Ignacy Mierawa

Klinika Chirurgiczna
RUA AQUIDABAM N. 66.
Telefon N. 448.

Chorych zamieszkoanych przyjmuje się na stały pobyt. Nowy aparat Roentgena (Raio-X). Specjalność: choroby chirurgiczne, kobiece i dróg moczowych.
Dr. Antoni Rydygier

ELIXIR 914

i pastylki 914.

Kilkudniowe zażywanie: 1) Czyści krew, 2) Sprowadza zanik pryszczów, plam, swędzenia ran i t. p. 3) Usuwa reumatyzm, bóle głowy i gościec. 4) Usuwa objawy syfilistyczne. 5) Wzmocnia trawienie. **Elixir 914** nie atakuje żołądka, jest najlepszym środkiem czyszczącym krew, uznanym przez okulistów i lekarzy chorób syfilistycznych.

Dozwolony przez Urząd Zdrowia D. N. z S. Paulo N 26 z 21 2 -1916.

Slużaca. Potrzeba zaraz słuzacej u dobrej rodziny. **Placi się dobrze.** Rua C.rios de Carvalho N 884 - Curityba.

Ziemia do Sadzenia

Jest do sprzedania 82 akierów ziemi odległej o 3 kilometry od stacji **Piraquara**. Na tym terenie znajdują się kamieniołomy oraz lasy pinjorowe i berwowe zapewniające wielkie zyski. Informacji udziela:

A Leal e Irmão
Piraquara

Ziemia do sadzenia

Jest do sprzedania 50 akierów bardzo dobrej ziemi uprawnej, w lotach lub całości odległej o 800 metrów od stacji **Piraquara**.

Na tym terenie znajdują się dwa domy, cegielnia i inne zabudowania. Informacji udziela:

A Leal e Irmão
Piraquara

Na święta Bożego Narodzenia najpraktyczniej jest zakupować w znanych wszystkim dwóch magazynach

Chapelaria Selecta

Praça Dr. Generoso Marques
dawniej Praça Municipal

N 37 i N 25

Obydwa te magazyny posiadają olbrzymi wybór

KAPELUSZY

Męskich i dziecięcych koszul, pończoch i innych artykułów męskich po cenach najniższych i w gatunkach najlepszych. — Mówi się po polsku. — Gwiazdka dla wszystkich klientów.

Obchody 11-lecia Niepodległości Polski

W T-wie Polsko-Brazylijskim w Rio de Janeiro

Kilka dni temu była zamieszczoną w „Ludzie” wzmianka o obchodzie 11-lecia Niepodległości Polski w stolicy Brazylii.

Niech mi jednak będzie wolno dorzucić kilka szczegółów z tej podniosłej uroczystości, bo stanowiła ona ważną chwilę nie tylko w życiu kolonii polskiej w stolicy, ale również całej Polonii Brazylijskiej. Uroczystość z okazji 11-cia Niepodległości Polski urządziło Tow. Polsko-Brazylijskie do którego należą wybitni brazylijanie, przyjaciele Polski, ale należą do niego także i Polacy.

W zakresie działania Tow. Polsko-Brazylijskiego leży poznać się wzajemnie obydwu narodów, oraz zacieśnienie wzajemnej przyjaźni.

Właśnie pamiętny dzień dla Polski 11-go listopada stał się dla Towarzystwa Polsko-Brazylijskiego chwilą ujawnienia poraz pierwszy swej działalności na zewnątrz.

W tym to bowiem dniu Towarzystwo zorganizowało uroczyste zebranie członków, połączone z akademją ku uczczeniu Niepodległości Polski.

W Sali Instytutu Muzycznego w Rio de Janeiro zebranie zebrał i prezes Tow. Dr. de Mello Vianna, wiceprezes Republiki Brazylijskiej.

W części literackiej p. Dr. Ronaldo de Carvalho, wybitny literat wygłosił odczyt „Polska w świecie współczesnym” a p. prof. W. Radecki „Wrażenia z Polski Niepodległej”.

W drugiej części, muzykownokalnej wzięła udział głośna śpiewaczka p. A. Besanzoni oraz szereg innych artystów brazylijskich.

W akademii, która wypadła bardzo uroczystość, wzięło udział w przybliżeniu około 400 osób.

Z pośród oficjalnych uczestników wymienić należy przedstawiciela Prezydenta Brazylii, Ministra Spraw Zagranicznych, Ministra Wojny, Ministra Marynarki, polskiego Chargé d'Affaires w Rio, Rektora Uniwersytetu, członków Zarządu i Rady Tow.

W Ponta Grossa

Deklamacje i śpiewy młodzieży; — Występy Związku Amatorów Sceny; — Miły i wesóły nastrój uroczystości.

Rocznice zmartwychwstania Ojczyzny uczciliśmy w Ponta Grossa uroczystym obchodem w dniu 23-go listopada. Na dzień ten zaproszono również kurytybski Związek Amatorów Sceny, który nie mało przyczynił się do uświetnienia wielkiej uroczystości narodowej. Zjechali więc do Ponta Grossa panie: Róża Fiońska, Helena Oldakowska, Wanda Laehowska, Kulecówna i Wójcikówna, oraz panowie: Fioński, Trojan, Kulec, Oldakowski i Zawadzki.

Wieczorem zebrał się wszyscy, kochający daleką Macierz, w Sali Towarzystwa „Odrodzenie”, które obchód urządziło.

Nasampród dzieci szkolne zadeklamowały dwa wiersze okolicznościowe, a chóór szkolny pod batutą p. profesora Buczyńskiego odśpiewał starannie wywzycioną pieśń „Piękna nasza Polska cała” oklaskami przejętą przez zebranych. Po dalszych dwóch dobrze zadeklamowanych wierszach przez młodzież szkolną, wysunęli się na scenę ulan

Polsko-Brazylijskiego członków korpusu dyplomatycznego, miejscowej kolonii polskiej i wielu innych.

Dość należy, że brazylijska prasa bardzo życzliwie zamieściła z okazji uroczystości artykuły lub też wzmianki. Między innymi, dziennik stołeczny „O Jornal” (23 XI) umieścił pod piękny tytułem „Cud Polski: w którym pisze „Ufnosc w sprawiedliwość Boga i w wolność ludzką natchnęły pokolenia polskie wiarą w wieczność swego narodu”.

Podobne więc uroczystości są najlepszą propagandą narodu polskiego.

K.

okrzykiem „za część Rzeczypospolitej Polskiej, Jej Prezydenta Ignacego Mościckiego i wodza narodu Marszałka Józefa Piłsudskiego, które zebrani, powstając z miejsc, trzykrotnie powtórzyli.

Uczciwszy w ten sposób rocznicę odzyskania niepodległości, pamiętaliśmy o tem, że w dniu tym radować nam się wypada. To też Związek Amatorów Sceny wystawił w drugiej części komedję „Żywy Nieboszyk” i sztukę ze śpiewami „Werbek Domowy”. Goście-artysty dokładali wszelkich sił, aby mieć jedną grą zabawić zebranych.

W komedji dobrze grał p. Oldakowski w roli stryjskiego gwałtownika, a p. Fioński w roli nieśmiałego młodzieńca. [Pozatem p. Trojan był naprawdę irwożliwym starcem. Reszta amatorów dopełniła barwnego obrazu.

Huragan wesolotosci wzniecił „Werbek domowy”. Zartobliwe piosenki i duety, aż zbyt wymowna teściowa, prawdziwy werbek domowy (p. Fiońska), zalety podtatulałego młynarza (p. Fioński), miły i swobodny chłopiec wiejski (p. Wójcikówna), stary wysłużony żołnierz (p. Trojan), uroczą narzeczoną (p. Oldakowska) wywoływali burzę śmiechu na sali. Niepohamowany humor publiczności to najlepszy dowód, że tak wymienieni jak i cały zespół włożył całą duszę w grę to też z żalem opuszczaliśmy po północy salę, lecz cieszyła nas myśl że następnego dnia ponownie milgoście zabawią nas przedstawieniem „Szlachty czynszowe”. Szczelnie wypełniła się też sala T-wa „Odrodzenia” w niedzielę, Ojcowie (p. Fioński i p. Kulec) to dobre typy dum-

nej a nieco tchórzliwej szlachty, zagonkowej p. Fiońska, święta w roli przebiegłej żony postawiła na swoim i wzięła małżeńskim połączyła w końcu kochającą się parę młodych (p. Oldakowski) p. Trojan w roli starego przyjaciela, głą swoją dał dowody, że scena go bardzo wiele obchodziła, choć stale twierdził, że to ani ziębi ani parzy”. Podozas przedstawienia przygrywał umiejętnie p. Zawadzki. Na scenie w końcu odtańczono krakowiaka i to dalo hasło do ogólnych tańców. Ochozobawiono się do późnej nocy.

Amatorzy kurytybscy pozostawili w Ponta Grossa miłe wspomnienia, a po domach naszych często się teraz słyszy pieśni podsluchane na scenie.

Mali i wielcy przyspiawują sobie: „Tam na błoniach”, „Chalupeczka mila” i inne piosenki.

Imieniem Zarządu T-wa „Odrodzenia” dziękuję Związkowi Amatorów Sceny za jego przybycie, oraz serdeczne dzięki składam p. J. Gaurzie który obchód zorganizował i spowodował przybycie Związku Amatorów Sceny, a tem samem nam umożliwił godziwie się zabawić i serdecznie się uśmieć. Również dziękuję p. profesorowi Buczyńskiemu i wszystkim innym, którzy ochozo pomagali podczas obchodu i zabawy, za ich pracę i poświęcenie.

Oby takich przedstawień było jak najwięcej, bo godziwa zabawa do datnio dzieła, a życie tyle wartę— ile radości w nim

Stanisław Zambrzycki
Prezes T-wa „Odrodzenia”
Ponta Grossa, 28—XI—1929.

Stanisław Zambrzycki
Prezes T-wa „Odrodzenia”
Ponta Grossa, 28—XI—1929.

Stanisław Zambrzycki
Prezes T-wa „Odrodzenia”
Ponta Grossa, 28—XI—1929.

Stanisław Zambrzycki
Prezes T-wa „Odrodzenia”
Ponta Grossa, 28—XI—1929.

Stanisław Zambrzycki
Prezes T-wa „Odrodzenia”
Ponta Grossa, 28—XI—1929.

Stanisław Zambrzycki
Prezes T-wa „Odrodzenia”
Ponta Grossa, 28—XI—1929.

Stanisław Zambrzycki
Prezes T-wa „Odrodzenia”
Ponta Grossa, 28—XI—1929.

Stanisław Zambrzycki
Prezes T-wa „Odrodzenia”
Ponta Grossa, 28—XI—1929.

Stanisław Zambrzycki
Prezes T-wa „Odrodzenia”
Ponta Grossa, 28—XI—1929.

Stanisław Zambrzycki
Prezes T-wa „Odrodzenia”
Ponta Grossa, 28—XI—1929.

Stanisław Zambrzycki
Prezes T-wa „Odrodzenia”
Ponta Grossa, 28—XI—1929.

Stanisław Zambrzycki
Prezes T-wa „Odrodzenia”
Ponta Grossa, 28—XI—1929.

Stanisław Zambrzycki
Prezes T-wa „Odrodzenia”
Ponta Grossa, 28—XI—1929.

Stanisław Zambrzycki
Prezes T-wa „Odrodzenia”
Ponta Grossa, 28—XI—1929.

Stanisław Zambrzycki
Prezes T-wa „Odrodzenia”
Ponta Grossa, 28—XI—1929.

Stanisław Zambrzycki
Prezes T-wa „Odrodzenia”
Ponta Grossa, 28—XI—1929.

Stanisław Zambrzycki
Prezes T-wa „Odrodzenia”
Ponta Grossa, 28—XI—1929.

Stanisław Zambrzycki
Prezes T-wa „Odrodzenia”
Ponta Grossa, 28—XI—1929.

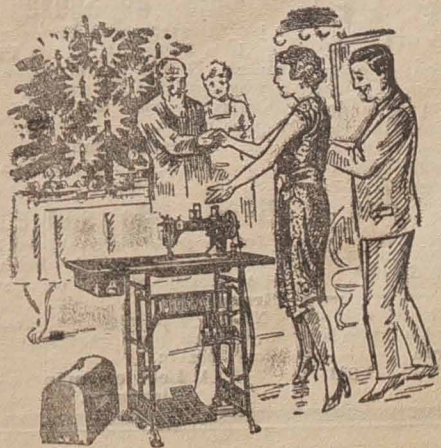
Pan Konsul w kolonii polskiej Pinheiral de Cima

Po długim oczekiwaniu nadszedł wreszcie, radosny dzień, to jest 20 listopada, w którym to kolonja nasza choć mała i uboga, dostąpiła tak wielkiego zaszczytu, mając przyjemność przyjmować tak dostojnego gościa przedstawiciela naszej zamorskiej Ojczyzny p. Dr. Kazimie-

rza Downarowicza Konsula R. P., który przybył do nas w towarzystwie p. Hellwiga i p. Kaweckiego.

Na wstępie p. Walenty Górski przywitał p. Konsula polskim zwyczajem, chlebem i solą, potem dziełta, szkolna ze szlankami ustawiona w parach przed

Maszyna do Szycia i Haftowania PHOENIX

Piękna niespodzianka na **BOŻE NARODZENIE**, która mnie bardzo ucieszyła a ta jest tylko maszyna do szycia

PHOENIX

Jest to rzeczywistość maszyna praktyczna, piękna i tania, która się nadaje do jakiegokolwiek pracy kra wieckiej i która pole cam zakładom kra wieckim oraz i osobom prywatnym. Maszyny te można dostać na spłaty miesięczne. Są one do nabycia na stałej wystawie.

RICARDO HOENE

RUA BARÃO DO RIO BRANCO 278-282 - TELEFON 1184 - CAIXA POSTAL 294 - CURITYBA

AGENCJA: RIO NEGRO - Przedstawicielstwo firmy: w Ponta Grossa, Campo Largo, São Bento, Joinville, Ouro Verde, Tres Barras, Blumenau

Dodatki do maszyny zawsze są na składzie.

Chcesz mieć tanie ale luksusowe MEBLE to udaj się tylko do najtańszej

FABRYKI MEBLI

LEONARDA WOLIŃSKIEGO

Fabryka: Alameda D. Isabel Nr. 288 (24)

Biuro: Alameda D. Julia da Costa Nr. 53 - Curitiba - Parana
Przyjmują się obstalunki oraz wykonuje się wszelką pracę w zakresie mebli różnego stylu: szafy, biura, krzesła i t. p. Styl nowoczesny.

Robota znakomita. Poleca się Rodakom.

Swoj do swego!

„A VENCEDORA“

Fabryka cukierków i karmelków w najlepszych gatunkach i w papierki owijanych.

Cukierki malinowe, kokosowe, miodowe, cytrynowe, ananasowe, truskawkowe, bananowe, mleczne i gumowe. — Prócz tych są jeszcze inne gatunki specjalne, nowego formatu, które w każdej chwili można nabyć po cenach bardzo przystępnych. — Uprasza się Szań. Rodaków o łaskawe przekonanie się, że są najtańsze i najlepsze w Kurtybie.

FRANCISZEK LACHOWSKI

Curityba - Rua Cabral N 451 - Curityba

VANADIOL Grande Tónico Phosphatado

Oczyszcza krew i wzmacnia nerwy.

Co dzień wydają się recepty na to lekarstwo medycy Brazylii i Argentyny, mianowicie profesorowie: Dr. Miguel Conto, Austrogesilo, Juliano Moreira, Rocha Faria, Rubião Metra, Dr. Diogo Faria, Dr. Walter Seng, Dr. Luc. Guaberto akotez i inni lekarze.

szkołą wręczyła mu kwiaty wprowadziła do sali szkolnej i odśpiewała hymn brazylijski i polski. Deklamacji nie było już żadnych, bo chciałem zaszczydzić więcej czasu p. Konsulowi na pogawendkę z kolonistami, bo zabawić miał u nas bardzo krótką chwilę. Powitanie w imieniu kolonii wygłosił w krótkich, ale serdecznych słowach Wielebny proboszcz Paweł Domin, za które tak samo p. Konsul serdecznie podziękował i w dłuższym przemówieniu opowiadał nam o Polsce współczesnej, o Powszechnej Wystawie w Poznaniu, zachęcając rodaków do utrzymania polskości, do oświaty, do organizacji. Wtem ostatnim zachęcał kolonistów do założenia towarzystwa rolniczego przedstawiając wielkie korzyści dla kolonii. Następnie poproszono gości na obiad. Po obiedzie zrobiono fotografię i po krótkich informacjach jakich p. Konsul

wysłuchał nastąpiło pożegnanie. Wszyscy serdecznie żegnali, dziękując za wizytę i życząc szczęśliwej nadal podróży. Po pożegnaniu udał się samochodem na sąsiednią kolonię Maciel (Papagaios Novos).

Szkoda, że nie mógł u nas dłużej zabawić, bo odwiedził nas tylko tak w przejeździe i nie zabawił nawet całe dwie godziny.

Z załem przyznać muszę, że mało tutejsi rodacy interesują się polskością, ponieważ mimo tak pogodnego dnia, mało ich się zebrało na powitanie p. Konsula. Większa połowa nawet z ciekawości nie przyszła, pomimo prośb i zachęceń, wymawiając się pilną robotą w polu, zamiast przyjąć cieszyć się i chlubić, że i nas Sz. p. Konsul nie pominął i chociaż nas mało tu jest i tak raczył nas zaszczyścić swą wizytą. Oześć!

Bolesław Wojnarowicz
25-11-1929

Sieć niewidzialnych promieni radjowych

STRÓŻEM BEZPIECZEŃSTWA

Rozzuchwalenie się bandytów i złodziei londyńskich, którzy operują przy pomocy najnowocześniejszych środków technicznych i posługują się samochodami, zmusiło policję angielską do nowego wyłączenia sił.

ANGIELSKA POLICJA ZJAWIA SIĘ PO 3 MINUTACH NA MIEJSCU ZBRODNI.

Ważną rolę odgrywa tak zwana „lotna brygada“, rozmieszczona oddziałami po całym mieście, przyczem każdy oddział ma oddzielne wykupowanie, nie wyłączając doskonałych samochodów. Prócz tego każdy oddział i każdy samochód ma własną stację radiotelegraficzną

i telefoniczną, przy pomocy której porozumiewa się z główną komendą policji, nie dbając o przeciążenie sieci i inne techniczne przeszkody.

Wynikająca z tego szybkość działań jest poprostu zdumiewająca i to nie tylko dla złoczyńców i publiczności, ale nawet dla samych wyższych urzędników policyjnych, jak świadczy o tem następujący wypadek:

Przed paru dniami wicehrabia Byng, naczelnik stołecznej policji, zeszedł na placu Picadilly do stacji podziemnej kolejki i zalefował do naczelnej komendy policyjnej, tak zwany „Scotland Yardu“.

SANGUINOL

Najlepszy środek wzmacniający w kilku dniach. 1) Wzmacnia siły i apetyt. 2) Usuwa radykalnie ból głowy, bezsenność. 3) Wzmacnia nerwy. 4) Powiększa wagę od 1 do 3 kil. 5) Leczy organa osłabione tuberkulozą. 6) Pleć. 7) Fizycznie pomnaża ciała krwi

Dozwolone przez Urząd Zdrowia w São Paulo.

Dr. Carlos Heller

Praktykował w hamburskich, wiedeńskich i paryskich szpitalach.

Praktyka ogólna.
Leczy specjalnie choroby skórne, weneryczne, pecherza i włosów.
Klinika dla dzieci. — Leczy Żylaki oraz rany na nogach bez operacji.
Leczy sztucznie promieniami Diatermia Konsultorium i rezydencja:
Rua 15 de Novembro 5. Przyjmuje od 10 do 12 i od godz. 4-6 e.
Rez. Rua C. Araujo 970 — Telefon 44

DR. VIEIRA DE ALENCAR

Praktykował w paryskich berlińskich szpitalach. Klinika Chirurgiczna. Leczy choroby kobiece i drogi moczowe. — Diatermia i Baños Ultra - Violeta.
Konsultorium: Rua 15 de Novembro drugie piętro (Pharmacia, Sanitas) N 35-39. — Telefon, 1162 — od 10-11 i od 3-5.

Rez. Avenida Iguaçu 105 — Telefon 1023.

ELIKSIR „NOGUEIRA“

Jest używany skutecznie w następujących chorobach:

skrofule
bubony
choroby kobiece
cieczenie z uszów
wywira
fiatule
raka byfilistycznego
pryszczki
białe upławy
wrzody i narośla
świerzb
reumatyzm
plamy skórne
nieodmagania w tryby,
bole w piersiach
narośla na kościach
pulsowanie tętnic
i wogóle wszystkie choroby pochodzące ze krwi.

Wielce skuteczny środek czyszczący krew.

Polski Hotel BRASIL
położony w pobliżu dworca kolejowego. Piękne i wygodne pokoje wynajmuje się z utrzymaniem. — Przyjmuje się siolowników. Obiady wysyła się do domu. W każdym czasie są do nabycia ciepłe i zimne potrawy, oraz doborowe trunki i szarasko. Kuchnia doskonała. Ceny od 6\$ do 15\$ dziennie; na dłuższy czas bierze się taniej. Automobil na dworcu. Telefon 822 — Rua Floriano Peixoto 98. — Curityba.
Właściciel: Leopold Rejniak

Jest do sprzedania

ziemia w lotach w dobrym położeniu w municypjum Guarapuava.

Sprzedza się ziemię w lotach i domy w dobrym stanie i w dobrym położeniu w mieście Prudentópolis.

Sprzedza się ziemię w lotach i domy w dobrym położeniu w mieście Guarapuava.

Sprzedza się ziemię w Frzeza — Herval — Municipio e Comarca de Guarapuava.

Informacji udziela właściciel:
Viuva Alfredo da Silveira
Rua Afonso de Camargo N. 16
Prudentópolis

RESTAURACJA

Deposito Atlantica

Rua Mar. Floriano Peixoto N 33

róg Praça Carlos Gomes
Smaczne obiady i kolacje, ciepłe obiady według życzenia klientów. Co dzień i pierwszorzędne pieczywo. Zawsze świeży szops Atlantica.

Julio Hoffmann e Co.

Dawnej Hilario Hoffmann

WŁASNY WARSZTAT

TKACKI

Kupujcie materiały tylko u nas; otrzymanie towaru wprost z fabryki. Towary z wprost z fabryki są świeże i trwałe.

Posiadamy zawsze wielki wybór półczołch, koszul z trykolin, koszul, kalesonów, spodni, marynarek i kamizelek. Koszule od 5\$000 w górę, spodnie od 7\$, majtki do kąpiel damskie i męskie, majteczki z trykolin dla pań. Materiały bawełniane i moriny. — MÓWI SIĘ PO POLSKU

Rua Claudino dos Santos N 2

Dawnej Rua São Francisco

Czy zapłaciłeś już za „Świat Parański“?

CARLOS STEPHAN

Rua Dr. Trajano Reis

Nr. 170 - 178

Zakład Pogrzebowy i fabryka trumien, typu europejskiego od zwyczajnych do najwykwintniejszych.

Stają skład trumien, krzyżów, lichtarzy, ka'afalków oraz wszelkich potrzebnych przedmiotów dekoracyjnych do uroczystości pogrzebowych. Karawan (ozdobny wóz pogrzebowy). Ceny niskie.

Za wszelkie trudy związane z urządzeniem pogrzebu, dekoracją kaplicy etc. Zakład nie pobiera żadnego wynagrodzenia. Mówi się po polsku.

Kopyta szewskie

Sprzedza się różnej miary i różnego typu kopyta szewskie od 500 rejsów w górę za parę — CENY SĄ NISKIE.

Casa Ideal

CURITYBA - RUA JOSE BONIFACIO Nr. 9 (w pobliżu katedry)

Farby BAYER są najlepsze

do farbowania wszelkich materiałów

CARLOS LUHM — Rua Riachuelo 161 - Curityba

defektywów przybyło samochodem, który właśnie odbywał patrol w pobliżu i aresztował otych dwu ludzi, w chwili gdy wybiegali z owej bramy z klejnotami nieocenionej wartości w kieszeniach.

RADJO NAJWIĘKSZYM WROGIEM ZŁODZIEI.

Szereg równie świetnych, a nawet znacznie świetniejszych powodzeń jest długi, tak, że staje się jasnym, iż w najbliższej przyszłości zapobieganie i wy-

CZY MOŻNA ZMIEŃCIĆ KOLOR SKÓRY LUDZKIEJ?

Dlaczego jedni ludzie są biali, a inni żółci, czerwoni, albo czarni? Dlaczego azjata, choć żyje na pustyni Afrykańskiej nie stanie się murzynem, a europejczyk w Ameryce — nie stali się czerwonoskórni?

Te pytania każdy sobie raz przynajmniej zadawał w życiu, a nauka dotychczas naprosto starała się odpowiedzieć na nie. Był czas, kiedy upatrywano w kolorze skóry rozmaite pochodzenia ras. Nauka dzisiejsza mówi jednak, że wszyscy ludzie mają wspólny początek.

Obecnie japoński doktor Jusabura Moguszi, twierdzi, że odkrył tajemnicę.

Dr. Moguszi z namietnością prowadzi swoje badania od lat 15-tu, a ostatnio właśnie w Brazylii, badał życie plemion dzikich, żyjących w puszczy i przedsiębrał na nich doświadczenia, które powodowały, nie tylko zmianę zabarwienia skóry, ale zmianę charakteru i znamion rasowych.

Dr. Jusabura Moguszi twierdzi, że można przyspieszyć działanie natury, klimatu i warunków życia, które wytworzyły rasę i spowodowały, że Indianin czerwonoskórny zamieni się w mu-

krywanie zbrodni przejdzie prawie zupełnie na „lotną brygadę“ na jej milczące, a nieuchwytnie, bezdrutowe środki porozumiewania.

Z nowym rokiem brygada powiększy liczbę swych samochodów tak, ażeby zaopatrzone w telefoniczne stacje bezdrutowe samochody były ciągle w ruchu we wszystkich stronach obrzeżonego miasta, obejmującego przestrzeń 700 angielskich mil kwadratowych

Przy doświadczeniach japoński uczony podnieca niektóre gruźliki do pewnych czynności, a inne sztucznie powstrzymuje. Jeżeli te doświadczenia prowadzi się u dzieci, to stopniowo zmieniają się one fizycznie, a nawet duchowo w sposób bardzo zdecydowany.

Przy tym systemie doświadczeń można zupełnie przekształcić jednostkę ludzką, nie tylko zrobić ją biondym czy brunetem, ale można powiększyć jej wzrost, lub zahamować go czyli wywołać sztuczne powstanie jednej z istniejących ras ludzkich.

Dr. Moguszi twierdzi, że można też używać tego sposobu do celów prostszych, a praktyczniejszych. Można z dzieci nierozwiniętych fizycznie wyprowadzić ludzi dorosłych, zupełnie normalnych, a z posiadających ułomności duchowe — jednostki zdrowe umysłowo i moralnie.

W trzy minuty potem czterech